

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

ДРЖАВНО ВЕЋЕ ТУЖИЛАЦА

Број: ДВТ ПС 13/2022

Дана: 05.12.2022. године

БЕОГРАД

САОПШТЕЊЕ

ПОВЕРЕНИКА ЗА САМОСТАЛНОСТ

Дана 02.12.2022. године, канцеларија Државног већа тужилаца је примила захтев за заштиту од недозвољеног утицаја Вишег јавног тужиоца Ненада Стефановића, поводом новинског чланка „Нова С“ од 30.11.2022. године под насловом “Сарадница вишег тужиоца ухваћена у краји: Колегиници хтела да украде новчаник“ и „Више тужилаштво оптужило Нову да лаже, па потврдило причу о лоповљуку у Палати правде“, те сматра да представљају недозвољен утицај на рад Вишег јавног тужилаштва и тужилачку организацију у целости.

У предметном чланку „Нова С“ под насловом „Сарадница вишег тужиоца ухваћена у краји: Колегиници хтела да украде новчаник“, навод се да је тужилачка сарадница ухваћена како краде новчаник једне колегинице, да је на захтев Ненада Стефановића пребачена из Трећег јавног тужилаштва у Више јавно тужилаштво, затим враћана, како би се случај заташкao, да је сарадница члан Удружења судија и тужилаца, да је са својим сарадницима покушавао да се случај заташка, али да је жртва инсистирала да се поднесе кривична пријава, те да случај не сме изаћи из Вишег јавног тужилаштва. Сматра да су питању грубе неистине, те да је новинар изнео читав низ неистинитих и непроверених информација на начин који има за циљ да умањи поверење у рад Вишег јавног тужилаштва и тужилачке организације у целости.

Након саопштења Вишег јавног тужилаштва, да нема речи о „заташкавању“, у чланку „Више тужилаштво оптужило Нову да лаже, па потврдило причу о лоповљуку у Палати правде“, су изнете две озбиљне неистине да је поднесак поднет тек након свађе са колегиницом која је наводно претила да ће она поднети кривичну пријаву ако то он не учини сам, као и да је сарадница М.К враћена у Треће ОЈТ у Београду.

У циљу утврђивања да ли се ради о недозвољеном утицају на самосталност јавног тужиоца извршен је увид у предметне новинске чланке и саопштења Вишег јавног тужилаштва у Београду.

У конкретном случају, предмет новинских чланака није судски предмет или други предмет у кривичном поступку у коме поступа Јавно тужилаштво, већ се ради о догађају у коме су учесници запослена стручна сарадница и носилац јавнотужилачке функције у Вишем јавном тужилаштву.

Пре давања оцене да ли се ради или не о недозвољеном утицају, нужно је цитирати одредбе Закона о јавном информисању и медијима, Мишљења Консултативног већа европских тужилаца и праксу Европског суда за људска права.

Централно питање је шта тужиоци морају да толеришу, а шта не.

Слобода изражавања је прописана чл.10 Европске конвенције и укључује слободу мишљења и слободу примања и давања информација и идеја без ометања јавне власти, али та слобода изражавања и слобода информисања није безграницна и може бити ограничена, ако је прописано законом, наметнута са легитимним циљем и неопходна у демократском друштву.

У чл.8. Закона о јавном информисању и медијима је прописано:” Изабран, постављен, односно именован носилац јавне и политичке функције дужан је да трпи изношење критичких мишљења, која се односе на резултате његовог рада, односно политику коју спроводи, а у вези је са обављањем његове функције без обзира на то да ли се осећа лично повређеним изношењем тих мишљења.”

У чл.79 ст.2 Закона је прописано ...Објављивање информације којом се врши повреда части, угледа или пијетета, односно лице приказује у лажном светлу приписивањем особина или својства које оно нема, односно одрицањем особина или својства које има, **није допуштено ако интерес за објављивање информације не претеже над интересом заштите достојанства и права на аутентичност**, а нарочито ако се тиме не доприноси јавној расправи о појави, догађају или личности на коју се информација односи.

Средствима јавног информисања је допуштено да користе сензационалистички тон, чак када то није неопходно, да претерују, провоцирају и да привлаче пажњу јавности коришћењем бомбастичних речи или, као што је Европски суд за људска права је у више наврата одлучио-,,од новинара не може да се очекује да делује уз потпуну објективност и мора им се дозволити неки степен претеривања или чак провоцирања, укључујући и текст чланака и њихове наслове који садрже изразе осмишљене да привуку пажњу јавности“ (Axel Springer protiv Nemačke, 2012, stavovi 81,108, SARL Liberation protiv Francuske, stav 76 idr.).

У том смислу, треба указати на документ Консултативног већа европских тужилаца који носи назив Мишљење бр.8 (2013) о односима државних тужилаца и медија, који под тачком 45 афирмише право тужилаца да када су подвргнути нападу путем медија, имају право на исправку спорних информација или на друга правна средства у складу са националним правом.

У овом случају, Више јавно тужилаштво се огласило саопштењем, а по објављивању чланка одговорило на е-маил Нова С.

Дакле, у овом случају се не може радити о недозвољеном утицају на самосталност Јавног тужилаштва, али са друге стране потпуно је неприхватљиво и у супротности са

културом дијалога, етичким нормама, у изражавању користити изразе односно оцене који могу довести или доводе до урушавања угледа носилаца јавнотужилачке функције јер се тиме врећа право на аутентичност и ствара погрешна перцепција јавности о раду и резултатима рада Јавног тужилаштва.

С тога, апелујем на медије да у својој друштвено значајној и одговорној мисији, својим извештавањем у остваривању „права јавности да зна“ уважавају права личности и друга легитимна права јер тако допринесе владавини права у демократском друштву, а тиме и јачању самосталности и угледу Јавног тужилаштва као гаранту и механизму за обезбеђење људских права и слобода.

